

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8 - 10
101 Reykjavík

nefnadasvid@althingi.is

29.ágúst 2020

Efni: Umsögn um frumvörp til fjárukalaga (969. mál) og til laga um breytingu á lögum um ríkisábyrgðir (970. mál)

Með frumvarpi til fjárukalaga er lögð til heimild til handa ráðherra til að veita Icelandair Group hf. sjálfskuldarábyrgð frá ríkissjóði á lánum vegna tekjufalls fyrirtækisins í tengslum við kórónukreppuna.

Gert er ráð fyrir að heildarskuldbinding ríkissjóðs vegna þessa jafngildi allt að 15 ma.kr. Markmið frumvarps til laga um breytingu á lögum um ríkisábyrgðir er að gera stjórnvöldum kleift að veita Icelandair Group þessa fyrirgreiðslu.

Atlantik ehf óskar eftir tækifæri til þess að koma á framfæri sjónarmiði sínu við fjárlaganefnd og aðrar nefndir og ákvörðunaraðila sem koma að málinu hjá Alþingi og að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp.

Margir geta sammælt um að flugfélagið Icelandair geti uppfyllt skilyrði ríkisstyrks og ríkisábyrgðar á lánalínu við núverandi aðstæður. Við hjá Atlantik myndum styðja slíka ákvörðun stjórnvalda til handa flugfélaginu Icelandair í ljósi aðstæðna.

Grundvallarmunur er hins vegar á því að veita flugfélaginu Icelandair umræddan stuðning og því að veita hann fyrirtækjasamstæðunni Icelandair Group, sem er samstæða margra fyrirtækja sem eru í umtalsverðum og marghátuðum samkeppnisrekstri í ferðaþjónustu innanlands og í flutningastarfsemi héraendis og erlendis.

Innan samstæðunnar Icelandair Group má meðal annarra finna eftirtalin fyrirtæki:

Icelandair Group hf.	Kt. 6312051780
Icelandair ehf.	Kt. 4612023490
Icelandair Cargo ehf	Kt. 4712992359
Flugfélag Íslands ehf	Kt. 5305750209
Flugleiðahótel hf	Kt. 6212976949
Iceland Travel ehf	Kt. 4107911379
FERIA ehf. (Vita Travel)	Kt. 5511050590
Fjárvakur -Icelandair Share ehf	Kt. 5212022620

Loftleiðir-Icelandic ehf	Kt. 5712014960
Loftleiðir ehf	Kt. 4402691099
Loftleiðir Cabo Verde ehf	Kt. 6208181510

Þessi armur samsteypunnar fyrir utan flugfélagið getur seint talist eða verið skilgreindur sem þjóðhagslega mikilvægur, enda félögin sem um ræðir hvert um sig í mörgum tilfellum markaðsráðandi og/eða markaðsleiðandi í samkeppni á innanlandsmarkaði. Það væri með öllu óeðlilegt ef þau eiga nú að njóta frekari stuðnings ríkisins umfram fjölmörg önnur félög hér á landi í sambærilegum rekstri.

Fyrirtækin innan Icelandair Group hafa í gegnum árin unnið þétt saman þar sem t.d. flugfélagið Icelandair, ferðaskrifstofan Iceland Travel og hótelsamstæðan Icelandair Hotels hafa búið til vörur á markaði og verðlagt innanhúss með þeim hætti með milliverðlagningu að öðrum aðilum er nær ómögulegt að mæta slíkri samkeppni. Sama gildir um ferðaskrifstofuna Vita og Icelandair. Fram hefur komið að ákveðin hluti í starfsemi samstæðunnar t.d. tölvumál og markaðsmál séu nú þegar unnin innan Icelandair fyrir önnur dótturfyrirtæki innan samstæðunnar (bæði Iceland Travel og Vita). Hvernig eiga önnur félög að keppa við slíkt fyrirkomulag hjá fyrirtækjasamsteypu sem nýtur sérstakrar fyrirgreiðslu ríkisins?

Stjórnvöld eiga ekki að þurfa að aðlaga sig að rekstrarlíkani stjórnenda Icelandair Group og því er breytinga þörf ef ríkið á að tryggja áframhaldandi rekstur flugfélagsins. Skilja þarf algjörlega á milli þeirra fyrirtækja innan samstæðunnar sem þiggja ríkisstuðning og hinna. Það tók ekki langan tíma hjá Icelandair Group nú nýlega að sameina rekstur Air Iceland Connect við rekstur Icelandair. Miðað við markaðsstöðu annarra félaga innan Icelandair Group ættu þau eftir sem áður að vera nægilega öflug saman til þess að mynda ein og sér sjálfstæða einingu á íslenskum hlutabréfamarkaði til hliðar við flugfélagið Icelandair.

Hugmyndir stjórnenda Icelandair Group um fyrirkomulag við hlutafjárútbóðið geta ekki ráðið ákvörðunum stjórnvalda um ríkisábyrgð. Ríkisstyrkur til Icelandair Group myndi búa til samkeppnisumhverfi sem yrði mjög mörgum öðrum fyrirtækjum í ferðaþjónustu innanlands eins og ókleyfur hamar þegar horft er fram á veginn og þegar land fer að rísa á ný. Það er með öllu óþolandi ef ferðaþjónustufyrirtæki sem standa utan Icelandair Group þurfi að horfa á þessi fyrirtæki innan Icelandair Group byrja endurreisnina á allt öðrum stað en við hin og það með beinum stuðningi ríkisins. Með slíkri ákvörðun myndi heilbrigðri samkeppni vera fórn að og gengið gegn samkeppnislögum.

Stjórnendur Icelandair Group hafa eins og margir í ferðaþjónustu staðið frammi fyrir mörgum erfiðum ákvörðunum undanfarið. Krafa um uppskiptingu samstæðunnar sem forsendu fyrir ríkisstuðningi er að okkar mati eðlileg krafa af hálfu Alþingis, almennings og atvinnulífsins. Í frumvarpinu eins og það stendur í dag er ekkert sem kemur í veg fyrir að lánalínan nýtist öllum þessum fyrirtækjum með beinum eða óbeinum hætti.

Spurningin er; Þarf ekki skilyrði af hálfu Alþingis sem tryggja áframhaldandi samkeppni í íslenskri ferðaþjónustu? Eru samkeppnislög sett til hliðar í þessum aðstæðum og þar með öðrum fyrirtækjum fórn að í greininni, öðrum félögum en þeim sem tilheyra fyrirtækjasamsteypunni Icelandair Group? Sem dæmi má benda á að Atlantik er ekki viðskiptahugmynd, heldur fjölskyldufyrirtæki sem hefur verið starfandi á Íslandi í 42 ár á sömu kennitölu. Geri aðrir betur! Við núverandi aðstæður höfum við neyðst til þess að segja upp 80% af öllu okkar starfsfólki og horfum fram á mjög erfiða tíma og enn erfiðari ef úr

verður að beinir samkeppnisaðilar okkar innan Icelandair Group sem eru ekki í flugrekstri verði veitt hjálparhönd í gegnum Icelandair Group, hjálparhönd sem öðrum fyrirtækjum stendur ekki til boða. Samkvæmt vef Ferðamálastofu eru nú starfandi 351 ferðaskrifstofa á Íslandi með starfsleyfi og þau fyrirtæki eru með ótalda fjölda starfsmanna í samkeppni við þessar tvær ferðaskrifstofur sem starfa innan Icelandair Group og eiga að njóta fyrirgreiðslunnar. Þessir starfsmenn annarra ferðaskrifstofa eru nú margir að missa atvinnu sína. Sama gildir um hótélkeðjuna sem er ennþá í 25% eigu Icelandair Group og er í samkeppni við önnur innlend fyrirtæki í hótélgeiranum.

Er ekki réttara að það sé gerð krafa hjá Alþingi um að Icelandair Group geri fyrst breytingar á samstæðunni? Er ekki réttara af hálfu Alþingis að gerð sé krafa um að flugfélagið Icelandair sé aðskilið frá öðrum tengdum félögum hjá Icelandair Group og búa þannig til grundvöll hjá flugfélaginu Icelandair til að þiggja stuðning ríkisins og tryggja áframhaldandi flugsamgöngur á Íslandi á vegum Icelandair?

Önnur félög undir hatti Icelandair Group geta áfram notið almennra aðgerða stjórnvalda líkt og við hin sem störfum í ferðaþjónustunni. Við teljum það óumdeilanlegt að þannig þurfi að ganga til verks og tryggja eðlilega og réttmæta samkeppni og starfsumhverfi í greininni.

Ef málin eru skoðuð frekar, má þá ekki gera ráð fyrir því að ESA myndi hafa athugasemdir við ríkisstuðning til þeirra fyrirtækja sem tilheyra Icelandair Group og eru í samkeppnisrekstri í öðrum rekstri en flugrekstri og teljast þar af leiðandi ekki þjóðhagslega mikilvæg?

Tilgangurinn að bjarga flugfélaginu getur aldrei helgað meðalið ef það leiðir af sér þessa mismunun milli allra þessarra fyrirtækja sem hafa eignarhald innan Icelandair Group annarsvegar og allra hinna fyrirtækjanna sem eru í samkeppni innan ferðaþjónustunnar hinsvegar.

Virðingarfyllt,

f.h Atlantik

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Gunnar Rafn", written over a horizontal line.

Gunnar Rafn Birgisson

Stjórnarformaður og eigandi Atlantik